

Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyret
Møtested: TEAMS
Dato: 08.04.2024
Tidspunkt: 14:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 2/2024	Sak - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - midler til tiltak i verneområder - driftsmidler - SNO-ressurs - tildelt 2024		2023/13474

Arkivsaksnummer: 2023/13474-23

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 22.03.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2/2024	08.04.2024

Sak - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - midler til tiltak i verneområder - driftsmidler - SNO-ressurs - tildelt 2024

Innstilling fra forvalter

Det vises til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 6.6.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre finner ikke grunnlag for å endre det planlagte opplegget for drift og tiltak i 2024, jf. styresak 39/2023.

Midler til drift og tiltak for 2024 fra Miljødirektoratet er tildelt i tråd med vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, og søknad sendt til Miljødirektoratet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025.
- 2 Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder – 2024.
- 3 Drifts- og tiltaksmidler 2024 e-post fra Miljødirektoratet datert 13.02.24.

Andre dokumenter:

- Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, styresak 39/2023, møte 01.12.23.
- Tildeling frå Miljødirektoratet – elektronisk søknadssenter, 13.02.24.

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyret fattet i styresak 39/2023 følgende vedtak:

1. Med hjemmel i vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 8.2 blir tiltakene i tabell 1 og 2 godkjent som tiltaksplan for 2024.

- a. Tiltaksplanen er i tråd med brev fra Miljødirektoratet (datert 13.11.23) og Miljødirektoratets «Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020- 2025».
- b. Tiltakene er vurdert etter miljørettsprinsippene, naturmangfoldloven § 8 – 12.
- c. Sekretariatet følger opp saken på vanlig måte i Elektronisk søknadssenter og Naturoppdrag.

2. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre søker om driftsmidler som vist i tabell 3, jf. brev fra Miljødirektoratet datert 13.11.23.

Miljødirektoratet har i e-post datert 13.02.24 bl.a. opplyst at tildelinger på tiltaksposten 1420.31 og driftsmidlene på 1420.21 vart gjort tilgjengelige i elektronisk søknadssenter (ESS). Tildelingen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er vist i tabell 1. Tildelingen er i tråd med i tråd med vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, styresak 39/2023, og søknaden som ble sendt til Miljødirektoratet.

Tabell 1. Tildeling fra Miljødirektoratet til drift og tiltak for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2024.

Finansiering (kap.post)	Art (prosjektnr)	Beløp	Kommentar fra Miljødirektoratet
1420.21	2NV015 Rondane – Drift utvalg	470.000,-	Innvilget 370 000,- til drift av styret + 100 000,- i grunnstøtte drift.
1420.21	2NV018 Rondane – Forvaltningsplaner og besøksstrategier	150.000,-	Se også kommentar på tilleggssøknaden som er levert. Se denne i sammenheng med summen som tildeles til arbeid med forvaltningsplan i den andre søknaden. Der tildeler vi 150 000,- som eventuelt også delvis kan benyttes på det som omtales her.
1420.31	2NV033 Rondane og Dovre - Tiltak nasjonalpark	850.000,-	Samlet pott dekker også den andre søknaden som er levert - "Tilleggssøknad Informasjonstavler Hemmeldalen NR»

Sekretariatet har gjennomført **planleggingsmøte 2** med SNO-Rondane, 21.02.24, der følgende ble nedfelt:

Midler til forvaltningsplan og besøksstrategi (kr. 150.000,-) brukes i tillegg til rullering av forvaltningsplanen bl.a. til:

- sykkelteller i Grimsdalen.
- besøksstrategi for Hemmeldalen naturreservat
- mulig naturtypekartlegging Hemmeldalen naturreservat.

Grunntilskudd drift planlegges bl.a. brukt på:

- ferdselstellere på Kongevegen
- bruk av sosiale medier.

Bestilling av SNO-ressurs er vist i (den lukkede) nettportalen Naturoppdrag. Jf. tabell 3 lenger ned i saken er det gjort følgende suppleringer av bestilte oppdrag:

- Fornyng av informasjonsplakater i Hemmeldalen NR.
- Fjerne utdaterte plakater på rasteplass ved E6 nord for Hjerkin, Dovre NP.
- Oppsetting vegbom på vernegrensa øst for Grimsdalsgruva, Grimsdalen LVO.
- Tiltak vegbom ved Eftansåe, Grimsdalen LVO.
- Flytting av informasjonstavle ved Eftansåe, Grimsdalen LVO.
- Fjerne informasjonsskilt på toppen av Verkensbakken, Grimsdalen LVO.
- Etablering og drift av sykkelteller på Grimsdalsvegen, Grimsdalen LVO.
- Tilsyn med bom og overvåking av ferdsel på Peer Gynt seterveg, Frydalen LVO.

I styresak 39/2023 ble følgende saksopplysninger lagt til grunn:

Vi har mottatt brev fra Miljødirektoratet, datert 13.11.23, om rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder – 2024. I brevet står det bl.a.:

Tiltak i verneområdene

«Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2024. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsats fra SNO skal inngå i møtene, basert på behov og oppdrag som er lagt inn i [Naturoppdrag](#) på forhånd.»

Videre:

«Post 1420.31 heter nå Tiltak i verneområde og naturrestaurering. For 2024 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over 31-posten. Ett skjema heter Midler til tiltak i verneområder og det andre heter Midler til naturrestaurering, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold.»

Miljødirektoratet viser til:

«Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder til grunn for

tildeling av midler, se vedlegg 1. (...) Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtelsesplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.»

Innmeldinger andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrerne skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet.

Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2024, økonomirapportering pr 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2024. Samtidig med

EÅR skal det i 2024 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31.

Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Miljødirektoratets «Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025». Her finnes «*Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:*

- 1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsarområder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene.*
- 2. Løpende skjøtselstiltak.*
- 3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging.*
- 4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk.*
- 5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder.*
- 6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)»*

Planleggingsmøte med Statens naturoppsyn Rondane

Sekretariatet har gjennomført planleggingsmøte med States naturoppsyn Rondane, 02.11.23. Med på møtet var:

- Finn Bjormyr, Statens naturoppsyn Rondane
- Ingvild Skarsaune, sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
- Trond Stensby, sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

I møtet, samt ved etterfølgende vurdering, var det enighet om å prioritere tiltak som vist i tabell 2.

Tabell 2. Prioriterte tiltak i verneområdene 2024.

Nr	Tiltak	Omtale	Beløp (1000 kr)
1	Grimsdalen LVO – skjøtsel	I tråd med skjøtelsesplan	200
2	Frydalen LVO - skjøtsel	I tråd med skjøtelsesplan	150
3	Grimsdalen LVO – Barthstien og «Barnas tursti»	Naturstiene ble etablert etter vernevedtaket i 2003. Behov for en oppgradering av tekst, bilder og illustrasjoner, samt utforming i tråd med designmanualen for Norges Nasjonalparker.	100
4	Rondane NP - informasjon - Formokampen	Naturstiene ble etablert i tråd med skjøtelsesplan fra 2014. Behov for en oppgradering av tekst, bilder og illustrasjoner, samt utforming i tråd med designmanualen for Norges Nasjonalparker. Tiltaket ble igangsatt i 2023.	100
5	Supplering infotavler merkevare Norges Nasjonalparker	Gjelder bl.a. oppsetting av en hovedplakat ved Åteigen i Dovre og portalskilt ved Norsk Villreinsenter.	100
5	Dørålen LVO – tiltak langs Dørålsvegen	Gjennom fysiske tiltak vil kanalisere dagparkering til egnede plasser, også av hensyn til verneverdiene.	50
6	Rondane NP – ferdigstilling stikkrenner Rondvassbu		50
8	Grimsdalen LVO – flytting bom Grimsdalsvegen	Ved Eftansåe	25
9	Grimsdalen LVO – bom veg Grimsdalsgruva	Oppsetting av bom på vernegrensen.	25
	SUM		800

I møtet, samt ved etterfølgende vurdering, var det enighet om å prioritere oppdrag fra Statens Naturoppsyn som vist i tabell 3.

Tabell 3. Prioriterte oppdrag i verneområdene 2024 - til SNO.

Nr	Tiltak	Verneområde
1	Informasjonstiltak etter merkevare – oppfølging av enkelte infopunkt	Rondane (alle)
2	Vedlikehold stier ved Rondvassbu, gjenstår noe på toppen, opp fra Rondvassbu	Rondane
3	Fornyng av informasjon om kulturmiljøet ved Formkampen	Rondane
4	Bistå ved gjennomføring av tiltak i verneområdene	Rondane (alle)
5	Overvåking av ferdsel, motorferdsel og konflikter med villrein og fugleliv	Rondane (alle)
6	Tilsyn og vedlikehold av skilt og informasjonspunkt	Rondane (alle)
7	Tilsyn med byggesaker	Rondane (alle)
8	Ulovlighetsoppfølging	Rondane (alle)
9	Etablere bevaringsmål i NatStat	Grimdalen
10	Kontroll med bevaringsmål i NatReg	Grimdalen
11	Etablere bevaringsmål i NatStat	Frydalen.
12	Kontroll med bevaringsmål i NatReg	Frydalen.
13	Sjikke/bytte batteri – ferdselstiller ved Åteigen	Dovre
14	Sjikke/bytte batteri – ferdselstiller ved Hardbakken	Dovre
15	Stenging/kontroll av vegbommer	Rondane (alle)
16	Kontroll - Utlegging, inntaking av bru over Vesl-Ula ved Peer Gynt hytta.	Rondane
17	Kontroll - Stiltak Norde Tverråe, Grimsdalen LVO.	Dovre
18	Kontroll - Stiltak rundt Rondvassbu.	Rondane
19	Kontroll - Stiltak rundt Bjørnhollia.	Rondane
20	Kontroll - Fjerning av stimerking til Kattuglehøe, Grimsdalen IVO.	Dovre
21	Kontroll - Fjerning av stimerking til Fokstugu.	Dovre
22	Kontroll - Fjerning av T-merking Ramshytta – Eldåbu.	Rondane
23	Kontroll - Stikking/preparering av skiløyper	Rondane (alle)
24	Kontroll med parkering langs Grimsdalsvegen	Grimsdalen
25	Kontroll med parkering langs vegen til Spranget	Frydalen
26	Supplere «løveskilt»	Hemmaldalen

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre skal også søke om tildeling av driftsmidler for 2024, jf. brev fra Miljødirektoratet datert 13.11.23. Forslag til ramme er vist i tabell 4.

Tabell 4. Forslag til søknad om **driftsmidler** for 2024.

Art	Sum
Driftsmidler Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	370.000,-
Forvaltningsplan, skjøtselsplan	150.000,-
Vedlikehold infrastruktur, informasjonsarbeid mv	80.000,-
SUM	600.000,-

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2020)

Pkt. 6.6

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner.

(...)

Nasjonalpark/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtsels- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Som forvaltningsmyndighet skal nasjonalpark-/verneområdestyret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak. Nasjonalpark-/verneområdestyret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratets merkestrategi.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året.

Nasjonalpark/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter.

Naturmangfoldloven

Saken må også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

- § 8 kunnskapsgrunnlag,
- § 9 føre-var prinsippet,
- § 10 samlet belastning på økosystemet,
- § 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har som oppgave bl.a. å *vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. (...) Nasjonalparkstyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene(...)*

Med bakgrunn i kjente trusler for verneverdiene og behov for tiltak har sekretariatet, i samråd med lokalt SNO, utarbeidet en prioritert plan for tiltak og innsats i 2024. De foreslåtte tiltakene er i tråd med brev fra Miljødirektoratet (datert 13.11.23) og Miljødirektoratets «Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025».

Nasjonalparkstyret har etablert et godt samarbeid om skjøtselstiltak med setereierne i Grimsdalen og Frydalen. Skjøtselen blir gjort i tråd med godkjente skjøtelsesplaner. Botaniske kartlegginger viser at skjøtselstiltakene bidrar til å opprettholde biologisk mangfold og sikre verneverdiene landskapsvernområdene.

Stinettet har en viktig funksjon som kanaliseringstiltak, samtidig som en må hindre utvikling av slitasje og terrengskader. Det er derfor foreslått enkelte stiltiltak.

Informasjon er viktig for å formidle kunnskap og legge til rette for hensynsfull ferdsel og bruk av verneområdene. Det er derfor foreslått informasjonstiltak på Formokampen og i Grimsdalen, samt supplerings på enkelte innfallspunkter. Alt i tråd med godkjente besøksstrategier.

Det er ellers viktig at Statens Naturoppsyn sørger for et målrettet og tilstrekkelig tilsyn med bruk og ferdsel i verneområdene, samt tilstand på infopunkt og tilrettelagte område.

Nasjonalparkforvalteren innstiller på at tiltakene i tabell 2 og 3 blir godkjent som tiltaksplan for 2024.

Beløpene for søknad om driftsmidler, se tabell 4 følger opplegget for 2023. Vi må forvente stor aktivitet, bl.a. med egne opplæringsdager for styret (gjennomført 14. – 15. mars). Det må også forventes at Miljødirektoratet kommer med en tilbakemelding på forslaget til forvaltningsplan, slik at denne prosessen kan tas opp igjen. I tillegg har vi noen faste utgifter knyttet til SoMe, nettsider og ferdselstellere.

I tabell 5 er det gjort en sammenstilling av vurdering av tiltakene etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Tabell 5. Vurdering av tiltakene etter naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Nr	Tiltak	Vurdering etter naturmangfoldloven § 8 - 12
1	Grimsdalen LVO – skjøtsel	Kunnskapsgrunnlaget er godt. Det foreligger oppdaterte kartlegginger av botanikk og naturtyper som dokumenterer at skjøtselen bidrar til bevaring av naturmangfoldet. <i>Miljøfaglig Utredning rapport 2020-58 Evaluering av skjøtselstiltak og overvåking av gåsefot og hvitstarr i Grimsdalen landskapsvernområde i 2020.</i>
2	Frydalen LVO - skjøtsel	Kunnskapsgrunnlaget er godt. Det foreligger oppdaterte kartlegginger av botanikk og naturtyper som dokumenterer at skjøtselen bidrar til bevaring av naturmangfoldet. <i>Miljøfaglig Utredning rapport 2022-59</i>
3	Grimsdalen LVO – Barthstien og «Barnas tursti»	Kunnskapsgrunnlaget er godt. Det blir bl.a. vist til <i>Miljøfaglig Utredning rapport 2020-58</i> om evaluering av skjøtselstiltak i Grimsdalen. Naturstien følger etablerte stifar og tidligere seterveger. Det vil ikke bli gjort vesentlige nye inngrep i landskapet som vil påvirke naturmangfoldet. Hovedmålet med tiltak er å kanalisere ferdsel bort fra sårbare områder for villrein og fugleliv.
4	Rondane NP - informasjon - Formokampen	Naturstiene ble etablert i tråd med skjøtelsesplan fra 2014, og følger etablerte stifar. Det vil ikke bli gjort vesentlige nye inngrep i landskapet som vil påvirke naturmangfoldet. Hovedmålet med tiltaket er å kanalisere ferdsel bort fra sårbare områder for villrein og fugleliv.
5	Supplering infotavler merkevare Norges Nasjonalparker	Tiltakene skal gjøres på etablerte innfallsporter, og legger ikke til rette for økt samlet belastning på økosystemet.
5	Dørålen LVO – tiltak langs Dørålsvegen	Gjennom fysiske tiltak vil en kanalisere dagparkering til egnede plasser, for å kanalisere ferdsel bort fra sårbare deler av villreinens leveområder.
6	Rondane NP – ferdigstilling stikkrenner Rondvassbu	Tiltaket skjer på etablerte stifar, for å forebygge terrengskader og erosjon. Tiltaket legger ikke til rette for økt samlet belastning på økosystemet
8	Grimsdalen LVO – flytting bom Grimsdalsvegen	Tiltaket vil bidra til å hindre ulovlig motorferdsel i den tiden Grimsdalsvegen er stengt, jf. verneforskriften for Grimsdalen LVO. Tiltaket bidrar til å skjerme villreinen for forstyrrelse.
9	Grimsdalen LVO – bom veg Grimsdalsgruva	Tiltaket vil bidra til å hindre ulovlig motorferdsel på et vegfar der dette ikke tillatt, jf. verneforskriften for Grimsdalen LVO. Tiltaket bidrar til å skjerme villreinen for forstyrrelse.

Vurdering etter tildelingen fra Miljødirektoratet, 13.02.24

Nasjonalparkforvalteren viser til at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er tildelt midler i tråd med søknad, og finner ikke grunnlag for å endre det planlagte opplegget for drift og tiltak i 2024, jf. styresak 39/2023.

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

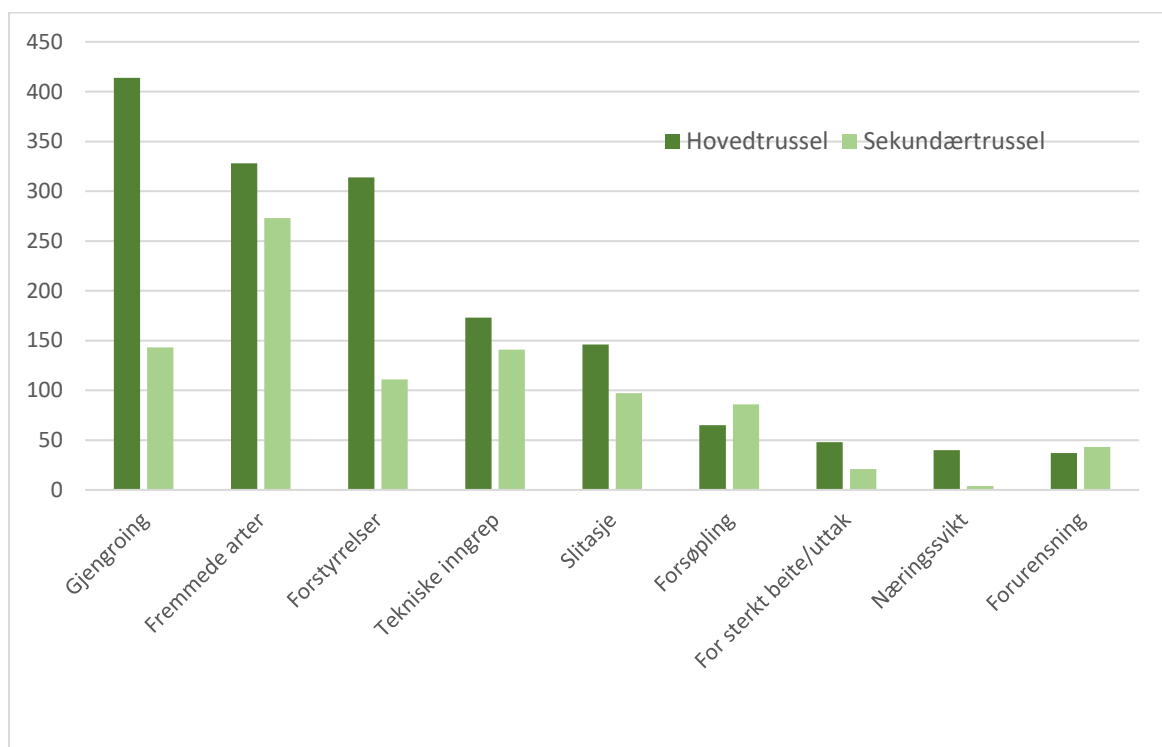
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

«MottakerNavn»e
Alle verneområdestyrer

Trondheim, 13.11.2023

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/8969

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Statsforvalteren og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder, naturrestaurering og SNO-ressurser i verneområder - 2024

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, finansiert over kap./post 1420.31. Frist for innmelding er 10. januar 2024. Innmeldingen skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt. Prioritering av oppsynsinnsett fra SNO skal inngå i møtene, basert på behov og oppdrag som er lagt inn i [Naturopdrag](#) på forhånd. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering

Post 1420.31 heter nå *Tiltak i verneområde og naturrestaurering*. For 2024 vil vi opprettholde to skjemaer i ESS for innmelding av behov for tiltak finansiert over 31-posten. Ett skjema heter *Midler til tiltak i verneområder* og det andre heter *Midler til naturrestaurering*, altså tilsvarende ordning for innmelding som før.

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, ber vi nå om at forvaltningsmyndighet synliggjør vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger

som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i terrestriske økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap og åpent lavland. Vi er inne i FNs tiår for naturrestaurering (2021-2030). Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler til styrket kapasitet på naturrestaurering hos Statsforvalterne fra kap. 1420.21. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Restaurering i de truede naturtypene sanddynemark, sørlig etablert sanddynemark og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone prioriteres høyt, men det kan også meldes inn behov for midler til restaurering i andre terrestriske naturtyper, så lenge det legges ved en prosjektbeskrivelse av tiltakene. Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder meldes også inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Statsforvalteren i Vestland kan bistå med faglige råd knyttet til slik hogst.

Midlene kan benyttes til naturrestaurering både innenfor og utenfor verneområder. Kap./post 1420.31 er ikke en tilskuddspost og kan ikke benyttes til tilskudd. Det er kun Statsforvalteren og verneområdestyrene som har adgang til å melde inn behov for midler på denne posten. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i skjemaet.

Til orientering, i forslaget til statsbudsjett for 2024, er det foreslått en ny tilskuddsordning for naturrestaurering (post 1420.80 – *Tilskot til tiltak for å ta vare på natur*). Det er satt av 10 mill. kroner til formålet. Kommuner, organisasjoner og private kan søke om midler til tiltak. Tilskudd til restaurering vil bli prioritert til tiltak i kommuner som har vedtatt kommunedelplan for naturmangfold. Tilskudd kan også gis til private aktører, så lenge det blir inngått langsiktige avtaler for bevaring av arealene. Miljødirektoratet vil i samarbeid med KLD utarbeide en forskrift for tilskuddsordningen, og ordningen vil etter planen være klar våren 2024, med søknadsfrist før sommeren.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering. Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter.

Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen.

Pågående skjøtseltiltak

Statsforvalteren kan for 2024 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtseltiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Behov for midler til informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2024 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak. (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres

som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Verneskilt, underskilt og skiltstenger til verneskiltene kan bestilles via en felles bestillingsløsning fra vår leverandør Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

2. Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren". Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan ikke dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i NatStat - Naturstatus for verneområder, som er utviklet for dette formålet. Se informasjonsskriv for fremgangsmåte og nærmere detaljer her: [Etablere bevaringsmål i NatStat \(fm-nett.no\)](#)

Ferdselstellere

Tellerne vi bruker i dag fra Eco-Counter fases etter hvert ut etter 2024. I den forbindelse vil det i 2024 komme nye retningslinjer fra oss om bruk og organisering av ferdselstellere i verneområder. For det kommende året skal det imidlertid meldes inn behov for tellere som før via ESS, og forvaltningsmyndighetene skal ikke kjøpe inn tellere selv.

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet

skrives kr. 1. Behovet må begrunnes, da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. SNO skal bistå ved å sette ut tellere og rapportere inn koordinater og stedsnavn, i tillegg til å ajourføre databasen. Behov for personalressurser i felt for oppsetting og drift, meldes inn i Naturoppdrag.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost (*Tilskudd til tiltak mot marin forurensning*). Statsforvalteren vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, *Tiltak i verneområder*.

3. Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsett, gjennomføring av tiltak og overvåking (bevaringsmål) som SNO skal ha ansvar for å utføre selv eller gjennom tjenestekjøp. Dette sikres gjennom planleggingsmøtene som omhandler verneområdearbeidet, og aktiv bruk av Naturoppdrag gjennom året. Det er en klar forventning om at både forvaltningsmyndighet og oppsyn bruker Naturoppdrag, både ved planlegging og gjennomføring av tiltak i verneområdene.

På planleggingsmøte 1 i november/desember, skal SNO rapportere fra årets arbeid, og utfordringer og behov for kommende år skal diskuteres. SNO er selv ansvarlig for å planlegge, prioritere og å være økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år.

Forvaltningsmyndigheten kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid, bevaringsmål eller tiltak i verneområder (restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Naturoppdrag skal brukes til denne dialogen. *Dette betyr at "Skjemaet for innspill om ønsker til SNO-ressurs" fra og med i år ikke skal benyttes.*

Forvaltningsmyndigheten, SNO og tjenesteytere skal gjennom året fortløpende legge inn behov og observasjoner, samt rapportere på det som blir gjennomført i felt. Forvaltningsmyndigheten kan ut fra dette vurdere hva som trengs av tiltak og avklaringsbehov, og evt. generere oppdrag på dette. Hvorvidt SNO skal være utfører av oppdraget, drøftes på planleggingsmøte 1, og behov for SNO-ressurs legges deretter inn som utfører i Naturoppdrag. SNO vil i etterkant gjøre en vurdering av innspillene i forhold til kompetanse og kapasitet, og de siste avklaringene knyttet til utfører gjøres senest på planleggingsmøte 2.

Forslag til tiltak for kommende år fra forvaltningsmyndighet, bør legges inn fortløpende i Naturoppdrag og senest en uke før planleggingsmøte 1, slik at begge parter kan forberede seg best mulig til møtet. For flere fylker gjøres dette på såkalte null-/formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og SNO, hvor man går mer detaljert gjennom tiltakene. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Statsforvalteren, har de fleste embeter tidligere brukt «Skjema tilsynsbehov i verneområdene». I Planleggingsmøte 1 bør det diskuteres om dette skjemaet fortsatt er formålstjenlig som oversikt over tilsynshyppighet, eller om Naturoppdrag er bedre egnet.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt. Dette er for å kunne vurdere muligheten for å samkjøre tiltak.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2023.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2024. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Dette lar seg ikke lett endre etter at midlene er tildelt.

Dersom klimatiske forhold, som for eksempel frossen mark, gjør at enkelttiltak bør realiseres før midler formelt blir tildelt, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet
- Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges både inn i ESS med merknad om forhåndsklarering og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO som utfører i Naturoppdrag er **10. januar 2024**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2024, økonomirapportering pr. 1. november og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2024. Samtidig med

EÅR skal det i 2024 rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:

Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

From: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]

Sent: 13.02.2024 16:08:09

To: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]

Subject: Drifts- og tiltaksmidler 2024

Hei!

Tildelinger på tiltaksposten 1420.31 og driftsmidlene på 1420.21 er nå tilgjengelige i ESS.

Midlene som SNO skal stå økonomisk ansvarlige for og som er omsøkt på 1420.31 tildeles direkte til SNO og kommer i tillegg til den samlede potten dere får til prioriterte tiltak.

På tiltaksposten er omsøkt beløp omtrent 1,8 ganger budsjettet vi har hatt til tildeling. For tildelingene over driftsposten er budsjetttrammen meget stram også i år. Men den totale potten på 1420.21 er økt med de fire millionene som skal dekke grunnstøtte drift til styrene.

Summen for grunnstøtten er bakt inn i det beløpet som er tildelt "drift styrene" i ESS. Det fremkommer i kommentaren til tildelingen hva som er beløpet tildelt drift av styret og hva som utgjør beløpet for grunnstøtte drift som styret disponerer etter eget behov.

Der dere har søkt midler over eksempelvis 1420.31 som er utenfor postformål, men som kunne vært omsøkt over 1420.21 er disse vurdert der. Men ettersom budsjettet på driftsposten er stramt er det derfor lite av dette som får tildeling i år.

For tildelinger på driftsposten, utover drift av styrene, har vi i år lagt vekt på søknader knyttet til forvaltningsplaner. Det betyr at flertallet av de øvrige søknadene derfor har fått lite uttelling, tross gode formål.

For tiltaksposten er skjøtselstiltak fortsatt høyt prioritert, jf strategien. Vi antar at vi vil ha en liten reserve på denne posten i år slik at det er mulig å søke om midler i løpet av året. Vi har som tidligere år supplerende tildelinger i april, juni, september og desember.

Noen av dere har søkt om og fått tildeling til restaureringstiltak fra rammen for restaureringsmidler. Det er fortsatt rom for flere gode restaureringstiltak dersom de kan gjennomføres i løpet av 2024. Send oss i så fall gjerne en e-post med prosjektbeskrivelse.

Som dere skjønner betyr dette at det er mange gode søknader som det dessverre ikke var mulig å tildele midler til over hovedsupplerende tildeling. Ettersom budsjettene ikke gir rom til å tildele midler til alle gode tiltak i denne runden, er det flere styrer og forvaltere som kan få gjennomført sine tiltak dersom de kan få tildelt supplerende tildelinger. Derfor ber vi om at dere i år som tidligere gir beskjed så snart som mulig dersom dere ser at dere ikke får benyttet hele bevilgningene dere har fått tildelt.

Mvh Ingrid

Hilsen

Ingrid Moe Dahl

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633

ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00